

1. Ποια έξοδα συνεπάγονται οι νομικές διαδικασίες και ποιος πρέπει να τα επωμισθεί κανονικά;

Τα δικαστικά έξοδα θα εξαρτηθούν από το είδος και την αξία της υπόθεσης, όπως καθορίζονται από τους σχετικούς δικαστικούς κανόνες και περιλαμβάνουν όλα τα έξοδα της δικαστικής διαδικασίας. Συνήθως περιλαμβάνουν τα έξοδα της διαδικασίας, τα έξοδα για τη σύνταξη των δικογράφων και της καταχώρησης ενδιάμεσων αιτήσεων, τα έξοδα της ακρόασης και των εμφανίσεων, πριν και μετά την ακρόαση, τα έξοδα των μαρτύρων, τα έξοδα για την σύνταξη του καταλόγου εξόδων και τα έξοδα των επιστολών πριν και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Σε ό,τι αφορά τις πολιτικές υποθέσεις και τις ιδιωτικές ποινικές το Δικαστήριο θα αποφασίζει, στο τέλος της κάθε υπόθεσης, να καθορίσει, ποιο διάδικο μέρος θα επωμισθεί τα έξοδα της δικαστικής διαδικασίας αφού λάβει υπόψη του τις ιδιαιτερότητες/περιπτώσεις της κάθε υπόθεσης.

Όσον αφορά τις αστικές και ιδιωτικές ποινικές υποθέσεις είναι γενικά ο κανόνας ότι, για την καταβολή όλων των εξόδων είναι ο διάδικος που αποτυγχάνει στη δικαστική διαδικασία. Αυτό σημαίνει ότι ο διάδικος που επιτυγχάνει στη δικαστική διαδικασία, συνήθως, δικαιούται να ανακτήσει τα εύλογα έξοδα και τα έξοδα του που προέκυψαν κατά τη δικαστική διαδικασία. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το δικαστήριο έχει επίσης την εξουσία να κάνει εξαιρέσεις και να αποκλίνει από τον γενικό κανόνα των εξόδων. Το

Δικαστήριο, σε ορισμένες ιδιαιτερότητες/περιπτώσεις, μπορεί να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος αναλαμβάνει τα έξοδα του.

Σε ό,τι αφορά τις ποινικές υποθέσεις, το Δικαστήριο καθορίζει τα έξοδα της δικαστικής διαδικασίας, με βάση την πολυπλόκητα της υπόθεσης.

2. Τι είναι ακριβώς η νομική αρωγή;

Η νομική αρωγή είναι ένα σύστημα υποστήριξης που παρέχει δημόσια χρηματοδότηση για νομική αντιπροσώπευση και πρόσβαση στο δικαστικό σύστημα για άτομα που δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά στο κόστος των νομικών υπηρεσιών.

Η νομική αρωγή στην Κύπρο καλύπτει διάφορες νομικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων νομικών συμβουλών και βοήθειας με τη σύνταξη νομικών εγγράφων και νομικής αντιπροσώπευσης ενώπιον δικαστηρίου.

Η νομική αντιπροσώπευση περιλαμβάνει κάθε μορφή βοήθειας που συνήθως παρέχεται από δικηγόρο σε σχέση με διαδικασίες, σε όλα τα στάδια, μέχρι την έκδοση απόφασης, καθώς και τη διαδικασία έφεσης και στην περίπτωση ποινικής διαδικασίας περιλαμβάνει και οποιοδήποτε στάδιο που σχετίζεται με τη διαδικασία πριν την έναρξη της.

3. Ποιες είναι οι προϋποθέσεις για παροχή δωρεάν νομικής αρωγής;

Υπάρχουν δύο βασικές απαιτήσεις που εξετάζει το δικαστήριο πριν τη παροχή δωρεάν νομικής αρωγής :

α. Οικονομικά Κριτήρια: Ο αιτών πρέπει να αποδείξει ότι δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να πληρώσει για νομική αντιπροσώπευση και επομένως, δεν διαθέτει επαρκή μέσα για να πληρώσει για νομικές υπηρεσίες.

Τα συγκεκριμένα οικονομικά κριτήρια ενδέχεται να ποικίλλουν, ανάλογα με την κοινωνικοοικονομική έκθεση από το Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, λαμβάνοντας υπόψη το εισόδημα του αιτούντος, τις πραγματικές και αναμενόμενες αποδοχές, τυχόν άλλα εισοδήματα από εργασία ή άλλες πηγές, τα έξοδα για τις βασικές ανάγκες του εαυτού του/της και της οικογένειάς του/της και τις άλλες υποχρεώσεις και ανάγκες του/της.

β. Σοβαρότητα της υπόθεσης: Η σοβαρότητα της υπόθεσης μπορεί να ληφθεί υπόψη για το συμφέρον της δικαιοσύνης.

4. Η νομική αρωγή χορηγείται για όλα τα είδη των διαδικασιών;

Παρέχεται νομική αρωγή σε διαδικασίες ενώπιον των κυπριακών δικαστηρίων και συγκεκριμένα σε:

(α) ποινικές διαδικασίες από το στάδιο της έρευνας

έως τη δίκη ενώπιον Επαρχιακού Δικαστηρίου, Κακουργιοδικείου και Στρατιωτικού Δικαστηρίου.

(β) Διαδικασίες σχετικά με Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης.

(γ) πολιτικές και ποινικές διαδικασίες για καθορισμένες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Σύμφωνα με τη νομοθεσία, παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι οι παραβιάσεις των δικαιωμάτων που προβλέπονται στο Μέρος II του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, στον περί της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων (Κυρωτικό) Νόμο του 1962, στον περί της Σύμβασης για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Φυλετικής Διάκρισης (Κυρωτικό) Νόμο του 1967, στον περί των Διεθνών Συμφώνων (Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα και Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα) (Κυρωτικό) Νόμο του 1969, στον περί της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων, και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (Κυρωτικό) Νόμο του 1989, στον περί της Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων και Άλλων Μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Εξευτελιστικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (Κυρωτικό) Νόμο του 1990, στον περί της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Εξάλειψη Κάθε Μορφής Διάκρισης σε Βάρος της Γυναίκας (Κυρωτικό) Νόμο του

1985 και στον περί της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Κυρωτικό) Νόμο του 1990)·

- (δ) διαδικασίες ενώπιον Οικογενειακού Δικαστηρίου αναφορικά με θέματα οικογενειακών σχέσεων, γονικής μέριμνας, διατροφής, αναγνώρισης τέκνου, υιοθεσίας, περιουσιακών σχέσεων των συζύγων και οποιασδήποτε άλλης διαφοράς στο γάμο ή στην οικογένεια·
- (ε) διασυνοριακές διαφορές·
- (στ) διοικητικές προσφυγές από αιτητές και δικαιούχους διεθνούς προστασίας και παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών, ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου, δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος·
- (ζ) θύματα εμπορίας ανθρώπων και σε παιδιά- θύματα άγρας για σεξουαλικούς σκοπούς, παιδικής πορνογραφίας, σεξουαλικής εκμετάλλευσης ή/και σεξουαλικής κακοποίησης, σε αστικές διαδικασίες σε υποθέσεις αγωγής αποζημίωσης (βάσει ευρωπαϊκών Οδηγιών).

- (η) ενυπόθηκο οφειλέτη ή οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο πρόσωπο, σε διαδικασία ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου στη Δημοκρατία σχετικά με πώληση ενυπόθηκου ακινήτου.
- (θ) διαδικασία προσφυγής ενώπιον του Διοικητικού Δικαστηρίου, δυνάμει του Άρθρου 146 του Συντάγματος, σχετικά με δικαιώματα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους (βάσει ευρωπαϊκής Οδηγίας).

5. Υπάρχουν ειδικές διαδικασίες σε περιπτώσεις ανάγκης;

Αν η περίπτωση είναι επείγουσα, ο δικηγόρος μπορεί να ζητήσει από το Δικαστήριο όπου εκδικάζεται η υπόθεση να εκδώσει πιστοποιητικό για παροχή δωρεάν νομικής αρωγής. Το Δικαστήριο, σε τέτοιες περιπτώσεις δίνει την απαραίτητη προτεραιότητα εξέτασης της αίτησης.

6. Πως μπορώ να λάβω το έντυπο της αίτησης για παροχή δωρεάν νομικής αρωγής;

Διατίθεται ειδικό έντυπο στο Πρωτοκολλητήριο του Δικαστηρίου το οποίο έχει, ανάλογα με την περίπτωση, δικαιοδοσία να εξετάσει το αίτημα παροχής νομικής αρωγής. Στη συνέχεια, το έντυπο συμπληρώνεται από τον αιτητή ή το δικηγόρο του, υποβάλλεται στο

δικαστήριο που εκδικάζει την υπόθεση και καταχωρείται στο Ειδικό Μητρώο του ίδιου Πρωτοκολλητείου.

7. Ποια έγγραφα πρέπει να υποβληθούν μαζί με το έντυπο της αίτησης για παροχή δωρεάν νομικής αρωγής;

Για να υποστηρίξετε την αίτηση σας για νομική αρωγή, πρέπει να υποβάλετε όλα τα απαραίτητα έγγραφα, όπως έγγραφα ταυτοποίησης, έγγραφα που αφορούν την οικονομική σας κατάσταση (καθώς και των προσώπων που ζουν σε μόνιμη βάση μαζί σας), έγγραφα δικαστηρίου (εάν υπάρχουν) και οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό στοιχείο όπως αναφέρεται παρακάτω:

Έγγραφα ταυτοποίησης: όπως αντίγραφο έγκυρου διαβατηρίου ή/και αντίγραφο έγκυρης ταυτότητας.

Επικαιροποιημένα έγγραφα που αφορούν την οικονομική σας κατάσταση: Έγγραφα που σχετίζονται με την οικονομική σας κατάσταση και αποδεικνύουν την αδυναμία σας να ζητήσετε νομική αντιπροσώπευση, όπως καταστάσεις τραπεζικών λογαριασμών, δελτία πληρωμών ή φορολογικές δηλώσεις, βεβαίωση ανεργίας, πιστοποιητικό που να αποδεικνύει τη χορήγηση τυχόν επιδομάτων από το κράτος, απόδειξη οποιασδήποτε άλλης πηγής εισοδήματος ή περιουσιακών στοιχείων.

Έγγραφα δικαστηρίου: Εάν έχετε ήδη κινήσει νομικές διαδικασίες ή έχετε σχετικά έγγραφα δικαστηρίου που σχετίζονται με την υπόθεσή σας, συνιστάται να συμπεριλάβετε αντίγραφα αυτών των εγγράφων.

Υποστηρικτικά αποδεικτικά στοιχεία: Οποιαδήποτε επιπλέον αποδεικτικά στοιχεία που σχετίζονται με την περίπτωση σας, όπως ιατρικές εκθέσεις, αλληλογραφία ή άλλα σχετικά έγγραφα.

8. Που πρέπει να υποβάλω το έντυπο της αίτησης για παροχή δωρεάν νομικής αρωγής;

Η αίτηση κατατίθεται στο δικαστήριο όπου εκδικάζεται η υπόθεσή σου.

9. Πως μπορώ να μάθω αν δικαιούμαι νομική αρωγή;

Από οποιοδήποτε Πρωτοκολλητήριο των Δικαστηρίων της Κύπρου, καθώς και από τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο.

10. Τί πρέπει να κάνω αν δικαιούμαι νομική αρωγή;

Θα πρέπει να αποταθείς εγγράφως στο δικαστήριο, ενώπιον του οποίου εκδικάζεται ή πρόκειται να εκδικαστεί η υπόθεσή σου, και να ζητήσεις την έκδοση πιστοποιητικού δωρεάν νομικής αρωγής.

11. Ποιος επιλέγει τον/τη δικηγόρο μου αν δικαιούμαι νομική αρωγή ;

Ο δικηγόρος επιλέγεται από το δικαιούχο δωρεάν νομικής αρωγής, από δικηγόρους οι οποίοι είναι πρόθυμοι να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Σε περίπτωση που ο δικαιούχος δεν υποδεικνύει δικηγόρο της επιλογής του, το δικαστήριο που εκδίδει το πιστοποιητικό δωρεάν νομικής αρωγής καλεί τον δικαιούχο να επιλέξει δικηγόρο της αρεσκείας του από κατάλογο δικηγόρων που ετοίμασε ο Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος και που περιέχει τους δικηγόρους που ενδιαφέρονται να προσφέρουν υπηρεσίες στα πλαίσια του θεσμού της νομικής αρωγής.

12. Η νομική αρωγή καλύπτει όλα τα έξοδα των διαδικασιών;

Αν εκδοθεί από το Δικαστήριο το πιστοποιητικό δωρεάν νομικής αρωγής καλύπτονται όλα τα έξοδα σου.

13. Ποιος επωμίζεται τα λοιπά έξοδα, αν δικαιούμαι παροχή μέρους της νομικής αρωγής;

Δεν απαντάται τέτοια πρόνοια παροχής μέρους της νομικής αρωγής στην κυπριακή νομοθεσία. Βλέπε απάντηση 12 πιο πάνω.

14. Η νομική αρωγή καλύπτει και τα ένδικα μέσα;

Η παροχή νομικής αρωγής ισχύει για κάθε βαθμό δικαιοδοσίας (πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια). Αν δηλαδή, έτυχες νομικής αρωγής στην πρωτόδικη διαδικασία, δικαιούσαι να διεκδικήσεις νομική αρωγή και σε δευτεροβάθμια διαδικασία που ακολουθεί σε σχέση με την υπόθεση σου.

Στην έφεση, δεν απαιτείται η έκδοση νέας βεβαίωσης και το δικαστήριο, λαμβάνει υπόψη την κοινωνικοοικονομική έκθεση από το Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας που συντάχθηκε για τους σκοπούς της πρωτόδικης διαδικασίας, εφόσον ο αιτών δηλώσει ενόρκως ότι η οικονομική του κατάσταση δεν έχει αλλάξει.

15. Μπορεί η νομική αρωγή να ανακληθεί πριν από την ολοκλήρωση των διαδικασιών (ή ακόμα και να αρθεί μετά την περάτωση των διαδικασιών;

Το πιστοποιητικό νομικής αρωγής μπορεί να ανακληθεί από το Δικαστήριο, όταν υπάρχει ουσιαστική αλλαγή των προσωπικών και οικονομικών σου δεδομένων, αυτεπάγγελτα ή μετά από αίτηση του Γενικού Εισαγγελέα. Τυχόν ανάκληση πιστοποιητικού που εκδόθηκε, δεν επηρεάζει το δικαίωμα οποιουδήποτε δικηγόρου για αμοιβή για τις υπηρεσίες που πρόσφερε μέχρι την ημερομηνία ανάκλησης.

16. Μπορώ να προσβάλω την άρνηση χορήγησης νομικής αρωγής;

Υπάρχει δικαίωμα έφεσης κατά της απόφασης για τη μη έκδοση του πιστοποιητικού νομικής αρωγής, βάση του βασικού κανόνα που αναφέρει ότι όλες οι αποφάσεις των δικαστηρίων υπόκεινται σε έφεση.

17. Η αίτηση για νομική αρωγή έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της παραγραφής;

Η αίτηση για νομική αρωγή δεν έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της παραγραφής.

Η παραγραφή συνεχίζει να τρέχει ανεξάρτητα από το αίτημα για νομική αρωγή.

Ωστόσο, σε ορισμένους τύπους διαδικασιών, όπως για τις ποινικές διαδικασίες, κατά κανόνα, δεν υπάρχει παραγραφή για τα ποινικά αδικήματα.